

Case Summary:

- १. आफ्नो डिलरलाई उपलब्ध गराएको मेसिनबाट ग्राहकको चाहना अनुसारको रंग मिसाउन प्रयोग भएकोले उक्त मेसिनहरु डिलरको विक्री वा आपूर्तिसंग मात्र सम्बन्धित रहेको देखिन्छ, उद्योग परिसमा उद्योगको तयारी वस्तु उत्पादन प्रक्रियामा रहेको भन्न मिल्ने देखिएन ।
- २. वस्तुको आपूर्ति भएको मानिए पछि वा वस्तुको भौतिक स्वामित्व र प्रयोगाधिकार डिलरहरुमा हस्तान्तरण भएको अवस्थामा पुनरावेदकले ह्यास खर्च दावी गर्न मिल्ने देखिदैन ।
- ३. मेसिनको मूल्य किस्तामा नभई एकमुष्ट पहिले नै लिएको र भविष्यमा विजक जारी गरी विजक उपलब्ध गर्ने शर्त राखी सम्झौता गरेको देखिन्छ । तसर्थ मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन अनुसार कुनै वस्तु आपूर्ति भएको मानिए पछि आयकर तर्फ आफ्नो सम्पति हो भनि सम्पति समूहमा समावेस गरि ह्यास खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्छ भन्न मिल्ने देखिएन ।
- ४. ह्यास वा क्षय जस्ता विश्वेव्यापी मान्यतालाई अस्विकार गर्दै कलर वर्ल्ड मेसिन डिलरलाई हस्तान्तरण गरि सकेपछि पाँच वर्ष सम्म ह्यास खर्च आफैं लिने र पुनः पुरै मूल्यको ह्यास खर्च र मूल्य अभिवृद्धीकर कट्टी गर्न पाउने गरी विजक जारी गर्नु भनेको कानून सम्मत र व्यवसायिक मूल्य मान्यता अनुरूपको कार्य हो भन्न मिल्ने देखिएन ।
- ५. पुनरावेदक करदाताले कलरवर्ल्ड मेसिन खरिदरआयात गर्दा तिरेको सम्पूर्ण मूल्य अभिवृद्धीकर रकम कर कट्टी गरि सकेकोले उक्त मेसिनहरु जति मूल्यमा विक्री गरेको हो सोही मूल्यको मूल्य अभिवृद्धीकर लाग्ने हुँदा प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिदैन ।
- ६. आयकर ऐनको दफा ३२ र मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन, २०५२ को दफा ६ र १७(५क) ले किस्ताबन्दीमा लिएको वस्तुलाई त विक्री मानेको छ र ह्यास खर्च कट्टी र मूल्य अभिवृद्धीकर कट्टी गर्ने सुविधा वस्तुलिनेलाई दिएको छ भने यसमा पुनरावेदकले सम्पूर्ण रकम प्राप्त गरेको छ, मेसिन प्रयोग कर्तालाई हस्तान्तरण गरेको छ र मेशिन फिर्ता हुने अवस्था छैन भने ससर्त विक्री होइन भन्न मिल्ने देखिएन ।
- ७. २०६८ बैशाखको तिर्नुपर्ने कर भन्दा बढी दाखिला गरेको रकम रु ५००,०००।- लाई २०६८ आषाढ महिनाको कर विवरणको क्रेडिट तर्फ राखी क्रेडिट दावी गरेकोले नपाउने क्रेडिट दावी गरेको रकम कर निर्धारण गरेको देखिन्छ ।
- ८. मू.अ.कर ऐन, २०५२ को दफा २ को (च) मा रहेको परिभाषा हेर्दा सेवा भन्नाले बस्तु बाहेकको जुनसुकै कुरालाई बुझाउँछ भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । यस अनुसार मू.अ.कर प्रयोजनका लागि रोयल्टी पनि सेवा हुने देखियो ।

Case Details:

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौ
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री तिल प्रसाद श्रेष्ठ
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर वहादुर कार्की
फैसला
२०७४/७५ सालको निर्णय नं. ३०५
पुनरावेदन नं. : ९७-०७२-००५४

मकवानपुर जिल्ला, हेटौडा नगरपालिका वडा नं. ८, हेटौडा औद्योगिक क्षेत्रमा रजिष्टर्ड कार्यालय रहेको एशियन पेन्ट्स (नेपाल) प्रा.लि.
(स्थायी लेखा नं. ३००००६०६५) को तर्फबाट ऐ. का अधिकार प्राप्त महाप्रबन्धक बुधदित्या मुखर्जी.....?

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर ?

ऐ. का कर अधिकृत?

मुद्दा : मूल्य अभिवृद्धि कर (आ.व. २०६७/६८)

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री महेश थापा

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट : विद्वान शाखा अधिकृत श्री अन्चन भट्टराई

अविलम्बित नजिर : -

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकर प्रसाद खरेल

शुरु निर्णय मिति : २०७२/०१/३१

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मूल्य अभिवृद्धि कर र जरिवाना, थप दस्तुर एवं ब्याज समेत दाखिला गर्नुपर्ने गरी भएको आदेश उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट ६० दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेमा उक्त निर्णय दिएको सूचनाको जानकारी हालसम्म नआएकोले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(४) बमोजिम पुनरावेदक कम्पनीको यस न्यायाधिकरण समक्ष पुनरावेदन पत्र परी सुनुवाइका लागि आज यस इजलासमा पेश हुन आएकोमा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ :-

मुद्दाको तथ्य

१. रंगरोगन सामाग्री उत्पादन बिक्री कारोवार गर्ने पुनरावेदक करदाता एशियन पेन्ट्स (नेपाल) प्रा.लि. को कर लेखा परिक्षण सम्पन्न भै पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २९(१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर, जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज समेत जम्मा रु. ८३,०४,६९९।- को प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिति २०७२।०१।०२ मा जारी गरिएको ।
२. मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम मिति २०७२/०१/०२ मा जारी गरिएको उक्त कर निर्धारण आदेश करदाताले मिति २०७२।०१।०२ मा बुझिलिएको रहेछ । उक्त कर निर्धारण हुनु नपर्ने वा परिवर्तन गर्नु पर्ने कुनै भए ठोस प्रमाण पेश गर्न १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न अन्यथा सर्वसंचित कोषमा दाखिला हुने गरी रकम जम्मा गर्नु हुन सूचित गरिएकोमा करदाताले मिति २०७२/०१/२० मा जिकिर सहितको लिखित जवाफ पेश गरेको ।
३. करदाताले शुभम पेण्टसले देखाएको खरिद रकम भन्दा रु. ७,५९,७२४।०० कम बिक्री देखाएको हुनाले उक्त कम बिक्री रकमको सम्बन्धमा स्पष्ट मूल्य अभिवृद्धिकर ऐन, २०५२ को दफा २०(१)(ख) र घ को अवस्था विद्यमान रहेकोले सो रकमको १३ प्रतिशतले हुने जरिवाना रु. ९८,७६४।१२ कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा २९(२)(ख) बमोजिम १०० प्रतिशतले हुने जरिवाना रु. ९८,७६४।१२ तथा दफा १९ बमोजिम लाग्ने थप दस्तुर र दफा २६ बमोजिम लाग्ने व्याज समेत गणना गरी असुल उपर गर्नको लागि मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम मिति २०७२।०१।०२ मा जारी

भएको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेशमा कुनै परिवर्तन गर्नुपर्ने देखिएन भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२/०१/३१ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।

4. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरले मिति २०७२/०१/३१ मा जारी गरेको आ.व. २०६७।०६८ को मू.अ.कर तर्फको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी एशियन पेन्ट्स (नेपाल) प्रा.लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२/०४/०६ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन गरेकोमा अभिवृद्धिकर ऐन, २०५२ को दफा ३१(क)(४) अनुसार ६० दिनभित्र विभागबाट निर्णय दिनुपर्नेमा नदिएको हुनाले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३१(क)(५) अनुसार राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदनपत्रको लागी आएको देखिन्छ ।
5. पुनरावेदक करदाताले लिएका पुनरावेदक जिकिरहरूका आधारमा पुनरावेदकलाई अन्तिम कर निर्धारण आदेश बमोजिमको विवादित कर तथा जरिवाना समेत लाग्न नपर्ने हुँदा मिति २०७२।०१।३१ को अन्तिम कर निर्धारण गर्न खडा गरेको निर्णय पर्चा र सोहि मितिको अन्तिम कर निर्धारण आदेश तथा पुनरावेदकको निवेदन अस्वीकार गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको अस्वीकारोक्ती समेत बदर उल्टी गरी विवादित कुनै रकम तिर्न नपर्ने गरी फैसला गरी पाउँ भन्ने समेत जिकीर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७२/०६/२४ मा यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पत्र दर्ता भएको ।
6. यसमा भाडामा दिएको कलर मेशिनलाई बिक्री मानी सोमा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्ने गरी भएको प्रत्यरथी कार्यालयको निर्णय विचारणिय देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.वं/ २०२ नं. बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७२/१०/०४ मा भएको आदेश ।

ठहर

7. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेसीसूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन पत्र एवं प्राप्त सुरु मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।
8. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान अधिवक्ता महेश थापाले खरीद बिक्री गर्ने करदाता मध्ये कुनै एकले आय विवरणको अनुसूची-१३ मा कारोबार रकम फरक पर्दा Mismatch देखिएकै आधारमा कर निर्धारण गर्न मिल्दैन । पुनरावेदक उद्योगले रंग विक्रेता डिष्ट्रिब्यूटरहरूलाई भाडामा उपलब्ध गराएका कलरवर्ड मेशिनलाई बिक्री गरेको भनिएको छ । उक्त मेशिनहरू बिक्री गरेको नभई भाडामा उपलब्ध गराएको हो । सम्झौता अनुसार पाँच वर्ष पछि मात्र विजक जारी गरी बिक्री गरिने मेशिनलाई आजै बिक्री भएको भन्न मिल्दैन । रोयल्टी भुक्तानीलाई सेवाको मूल्य भुक्तानी भनी रिभर्स मू.अ.कर निर्धारण गरिएको छ । रिभर्स मू.अ.कर Compliance मात्र हो, यसले कर दायित्वमा फरक पाउँदैन । रोयल्टी वौद्धिक सम्पत्ति हो, यसर्थ सेवा होइन । करदाताले बढी भुक्तानी गरेको कर रकमलाई कर विवरणको अन्य थपघटमा राखेको हो । राजस्व दाखिला गरेको रकमलाई कर निर्धारण गर्न मिल्दैन । कर निर्धारण कानून सम्मत नभएकोले पुनरावेदन जिकिर अनुसार उल्टी गरी पाउँ भन्ने बहस गर्नुभयो ।
9. प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाण्डौका विद्वान सरकारी वकिल शाखा अधिकृत श्री अन्वन भट्टराईले मू.अ.कर ऐन अनुसार बस्तु वा सेवा दुवैमा कर लाग्छ । कर कानूनमा भएका कर प्रणाली र प्रक्रियाका दुवै पक्ष करदाताले पालना गर्नुपर्छ । Compliance मात्र हो करदायित्व छैन भन्न मिल्दैन । कलर वर्ल्ड मेशिनहरू हस्तान्तरण गर्नु अघि मू.अ.कर समेतको हुने रकम धरौटी लिएको छ । मू.अ.कर ऐनको दफा ६(२) (ख) को अवस्था लागू हुन पर्छ । सामान फिर्ता हुने सुनिश्चितता र निसर्गको अधिकार भएको सम्पत्तिको मात्र ह्रास खर्च पाइन्छ र बिक्री होइन भन्न मिल्छ । पाँच वर्ष पछिको मूल्य आज तय हुने आधार पनि देखाइएको छैन । करदाताले भुक्तानी गरेको कर रकम क्रेडिट खातामा रहन्छ । सोही रकम पुन क्रेडिट दावी गरे पछि दोहोर भयो र कर निर्धारण गरेको हो । आफूले गरेको बिक्री कति हो आफै प्रमाणित गर्न सक्नु पर्छ । खरीदकर्ताले बढी देखाएपछि किन फरक पर्यो ? कर प्रशासनले त्यहि विषय सोधपुछ गर्छ । फरक देखिएमा कर निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ । करदाताको लेखा र पेश भएका विवरणका आधारमा कानून सम्मत कर निर्धारण भएको हुँदा सुरु निर्णय सदर हुनुपर्छ भनी बहस गर्नुभयो ।
10. प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन पत्र एवं सुरु निर्णय सहितको मिसिल अध्ययन गरी विद्वान अधिवक्ता र विद्वान सरकारी वकिलको बहस समेत सुनिसकेपछि निर्णय तर्फ विचार गर्दा देहाय अनुसार हुने देखियो:-
11. पुनरावेदक करदाताले आफ्नो उद्योगबाट उत्पादन भएका रंगहरू बिक्री गर्ने विक्रेताहरूलाई रंग डिस्पेन्सर र गाएको शेकर मेशिन उपलब्ध गराउँदा धर

लिएको रकमलाई नै विक्री मूल्य कायम गरी प्रत्यर्थी कार्यालयले मूल्य अभिवृद्धिकर निर्धारण गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा पुनरावेदक करदाताले उक्त मेशिनहरु आफ्नै स्वामित्वमा रहेका छन् । रंगको अन्तिम उत्पादन डिलरबाट हुने हो । डिलरहरुलाई धरौटी लिएर भाडामा प्रयोग गर्न मात्र दिएको हो । भाडामा दिएको सम्पतिलाई विक्री मान्न मिल्दैन । भाडा अवधि पछि मात्र विक्री गरिने हो मेशिन खरिद खर्चलाई पूँजिगत खर्च नमान्ने हो भने स्वतः व्यवसायिक खर्च हुन जान्छ । कार्यालयले ह्यास आधारबाट सम्पतिको मूल्य घटाएपछि ह्यास खर्च कट्टी अमान्य गरी व्यवसायिक खर्च कट्टी गर्न पनि दिएको छैन । आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ अनुसार न्यायोचित आधारमा कर निर्धारण गर्नुपर्ने विधायिकी मनसायलाई स्वीकार गरेको छैन र मू.अ.कर तर्फ पनि पूरै रकममा कर निर्धारण गरिएको छ भन्ने जिकिरहरु लिई प्रत्यर्थी कार्यालयमा जवाफ पेश गरेको देखिन आउछ । पुनरावेदकले उक्त जिकिरहरुलाई नै आधार लिएर पुनरावेदन गरेका छन् । यसमा विचार गर्दा भविष्यमा विजक जारी गर्ने शर्तमा पहिले नै उक्त मेशिनको मूल्य वरावर वा केही बढी रकम लिई मेशिनको भोगाधिकार र भौतिक स्वामित्व हस्तान्तरण भएको अवस्थामा सोही वखत विक्री मान्ने वा विजक जारी भएका वखत विक्री मान्ने ? भन्ने नै प्रमुख विवाद रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा विचार गर्दा देहाय अनुसार हुने देखियो:-

पृथम:- ह्यास योग्य सम्पती स्वामित्वमा रही आय आर्जनको उद्देश्यले उत्पादन प्रक्रियामा, वस्तु वा सेवाको आपूर्तिमा वा प्रशासकिय प्रयोजनका लागि प्रयोग भएको हुन्छ भन्ने तथ्य पुनरावेदकले स्वीकार गरेको देखिन्छ । पुनरावेदकले केही हदसम्म उद्योगबाट उत्पादित वस्तुलाई अन्तिम रूप दिने कार्य उद्योगकै उत्पादन प्रक्रिया भित्र पर्ने भन्ने जिकिर लिएको रहेछ । उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रक्रिया अनुसार वस्तुको मौद्रिक मूल्यमा लेखा राखि शुरु मौज्जात, अन्तिम मौज्जात, तयारी वस्तुको गणना र विक्री गर्दा तयारी वस्तु विक्री गरी मुनाफा आर्जन गरेको व्यहोरा प्रत्यर्थी कार्यालयमा पेश गरेको विवरणहरुबाट देखिदा डिलर र विक्रेताबाट केही हद सम्म उत्पादनका प्रक्रिया हुन्छन् र यी कार्य उद्योगको उत्पादन प्रक्रिया हो भन्ने मान्न मिल्ने देखिएन । पुनरावेदकले आफ्नो डिलरलाई उपलब्ध गराएको मेशिनबाट ग्राहकको चाहना अनुसारको रंग मिसाउन प्रयोग भएकोले उक्त मेशिनहरु डिलरको विक्री वा आपूर्तिसंग मात्र सम्बन्धित रहेको देखिन्छ, उद्योग परिसरमा उद्योगको तयारी वस्तु उत्पादन प्रक्रियामा रहेको भन्न मिल्ने देखिएन ।

दोश्रो: प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णय पर्चामा र करदातालाई दिएको सूचनामा आ.व. २०६६।०६७ सम्मको संशोधित कर निर्धारण गर्दा सो अवधिसम्म खरिद गरी सम्पति समूहमा समावेस गरेका मेशिनहरुलाई विक्री मानि कर निर्धारण गरेको व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा पुनरावेदक करदाताले प्रत्यर्थी कार्यालयमा पेश गरेको जवाफ र पुनरावेदन पत्रमा कुनै खण्डन गरेको देखिएन । यसै सन्दर्भको २०६६।०६७ को कर निर्धारणमा केही प्रतिक्रिया सम्म नहुनुको अर्थ सो वर्षको कर निर्धारण स्विकार गरेको हो भनि मान्न पर्ने हुन्छ । यस्तै प्रकारको २०६६।०६७ को कर निर्धारण स्विकार हुने र २०६७।०६८ को स्वीकार्य नहुने भन्न मिल्ने देखिएन ।

तेश्रो:- पुनरावेदकले भाडामा दिएको सम्पतिलाई विक्री मान्न मिल्दैन । भाडा अवधि समाप्त भएपछि मात्र विक्री गरिने हो भन्ने जिकिर तर्फ विचार गर्दा: पुनरावेदकले उक्त मेशिनहरु डिलरहरुलाई हस्तान्तरण गरि सकेको र यी सम्पति डिलरहरुले आफ्नो आय आर्जनको काममा प्रयोग गरेको देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ६(२) (ख) मा भएको कानूनी व्यवस्था अनुसार पनि प्रापकले आपूर्तिकर्ताबाट मेशिन पाएको र प्राप्त कर्ताले सहज ग्रहण गरेको विद्यमानता रहेको देखिन्छ । उक्त दफा ६(२) (ख) अनुसार आपूर्ति भएको मान्नु पर्ने देखिन आउछ । त्यस्तै गरी आपूर्तिकर्ता पुनरावेदकले उक्त मेशिनको मूल्य विक्री गर्ने शर्तमा प्राप्त गरेको छन् । तत्काल विजक जारी नगरी विजक जारी गर्ने समय पछि सारेको भन्ने मात्र देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन, २०५२ को दफा ६(२) अनुसार कर निर्धारण र असूल गर्ने प्रयोजनका लागि वस्तुको आपूर्ति भएको मान्नु पर्ने हुन्छ । वस्तुको आपूर्ति

को दफा ६(२) अनुसार कर निर्धारण र असूल गर्ने प्रयोजनका लागि वस्तुको आपूर्ति भएको मान्नु पर्ने हुन्छ । वस्तुको आपूर्ति भएको मानिए पछि वा वस्तुको भौतिक स्वामित्व र प्रयोगाधिकार डिलरहरुमा हस्तान्तरण भएको अवस्थामा पुनरावेदकले ह्यास खर्च दावी गर्न मिल्ने देखिदैन ।

चौथो:- वस्तुको आपूर्तिको समय कुन हुने भन्ने सम्बन्धमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ६(घ)(ख) मा किस्ता वन्दीको रुपमा वस्तुको मूल्य एक भन्दा बढी दिनमा आंशिक रुपमा भुक्तानी हुने व्यवस्था भएकोमा भुक्तानी भएको वा करारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने भनेर उल्लेख गरिएको दिन मध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयलाई नै आपूर्तिको समय मानिएको छ । पुनरावेदकले उक्त मेसिनको मूल्य किस्तामा नभई एकमुष्ट पहिले नै लिएको र भविष्यमा विजक जारी गरी विजक उपलब्ध गर्ने शर्त राखी सम्झौता गरेको देखिन्छ । तसर्थ मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन अनुसार कुनै वस्तु आपूर्ति भएको मानिए पछि आयकर तर्फ आफ्नो सम्पति हो भनि सम्पति समूहमा समावेश गरि ह्यास खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्छ भन्न मिल्ने देखिएन ।

पाँचौ:- पुनरावेदकका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान अधिवक्ताले वहसनोट साथ पेश गर्नु भएको कलर वर्ल्ड मेसिन भाडा तथा खरिद विक्री सम्झौतामा रु ३,७०,०००/- रकम जम्मा गर्नुपर्ने र रकम जम्मा गरेपछि मेसिन हस्तान्तरण गरिने शर्त रहेको देखिन्छ । पुनरावेदकले डिलरहरुसंग गरेको सम्झौता अनुसार हालको रकममा नै पाँच वर्ष पछि विजक जारी गरिने शर्त रहेको छन् । पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्रमा जिकिर लिदा पनि उक्त मेसिनको परल मूल्य वा सो भन्दा बढि नै मूल्यमा पाँच वर्ष पछि विजक जारी गरिने हुँदा कर दायित्वमा फरक पर्दैन भनि उल्लेख गरेको देखिन्छ । पुनरावेदकले लिएको यो जिकिर र सम्झौताका उक्त शर्त अनुसार तत्काल खरिद गरेको मूल्यमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धिकर करकट्टी र लागत अनुसारको मूल्य सम्पति समूहमा राखि ह्यास खर्च उद्योगले लिने र सोही सम्पतिको पाँच वर्ष पछि त्यति नै मूल्य वा सो भन्दा बढी मूल्यको विजक जारी गरी कर कट्टी र ह्यास खर्च लिने सुविधा डिलरहरुलाई समेत उपलब्ध गराउने हो भन्ने देखिन्छ । कुनै पनि मेसिन जस्ता भौतिक सम्पतिहरु प्रयोग गर्दै जाँदा त्यस्तो मेसिनको आयु पनि घट्दै गएको हुन्छ र मौद्रिक मूल्य पनि घट्दै जान्छ भन्ने मान्यताको आधारमा ह्यास खर्च कट्टीको व्यवस्था भएको देखिन्छ । ह्यास वा क्षय जस्ता विश्वेव्यापी मान्यतालाई अस्विकार गर्दै **कलर वर्ल्ड मेसिन** डिलरलाई हस्तान्तरण गरि सकेपछि पाँच वर्ष सम्म ह्यास खर्च आफै लिने र पुनः पुरै मूल्यको ह्यास खर्च र मूल्य अभिवृद्धीकर कट्टी गर्न पाउने गरी विजक जारी गर्नु भनेको कानून सम्मत र व्यवसायिक मूल्य मान्यता अनुरूपको कार्य हो भन्न मिल्ने देखिएन ।

छैठौ:- पुनरावेदक र डिलरहरु विच भएको सम्झौतामा धरौटी लिएर डिलरलाई कलर वर्ल्ड मेसिन उपलब्ध गराउने शर्त रहेको देखिन्छ । डिलरले कलर वर्ल्ड मेसिन फिर्ता गरी धरौटी रकम फिर्ता लिने व्यवस्था देखिदैन । डिलरले उक्त मेसिन खरिद गर्ने पर्ने शर्त राखिएको छ । यसबाट उक्त मेसिन र धरौटी फिर्ता हुने शर्त नराखिनुको सामान्य अर्थ नै विक्री भएको मान्नु पर्ने हुन जान्छ ।

सातौः पूँजिगत खर्च नमान्ने हो भने त्यस्तो सबै खर्च स्वतः व्यवसायिक खर्च हुन जान्छ । व्यवसायिक खर्च कट्टी निदए पछि करदातालाई दोहोरो नोक्सानी र कार्यालयलाई दोहोरो फाइदा भयो भन्ने पुनरावेदकको अर्को जिकिर रहेको देखिन्छ । यस जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा कलरवर्ल्ड मेसिनको लागत मूल्यलाई नै विक्री मानेको भनिएको छ । सम्पति समूहमा समावेश भएको मूल्य वरावरको रकमलाई नै विक्री मूल्य मानि विक्री गर्दा वा विक्री मान्दा सोही सम्पति समूहको मूल्यबाट विक्री भएको मूल्य घट्न जाने हुँदा लागत दिइएन वा व्यवसायिक खर्च कट्टी पाइएन र कार्यालयलाई दोहोरो फाइदा भयो भन्ने अवस्था नै देखिएन । पुनरावेदक

करदाताले कलरवर्ल्ड मेसिन खरिदरआयात गर्दा तिरेको सम्पूर्ण मूल्य अभिवृद्धीकर रकम कर कट्टी गरि सकेकोले उक्त मेसिनहरु जति मूल्यमा विक्री गरेको हो सोही मूल्यको मूल्य अभिवृद्धीकर लाग्ने हुँदा प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिदैन ।

आठौँ:- प्रत्यर्थी कार्यालयले पुनरावेदक करदाता र डिलर र डिष्ट्रिब्यूटर बिच भएको सम्झौता वित्तिय पट्टा (Financial Lease) अन्तर्गत पर्ने भनि व्याख्या गरेको देखिन आयो । उक्त वित्तिय पट्टा हो वा होइन भनि हेर्दा: आयकर ऐन, २०५८ को दफा ३२(७) मा वित्तिय पट्टा अन्तर्गत पट्टा लिने व्यक्तिलाई पट्टा गरिएको सम्पत्तिको स्वामित्व भएको व्यक्ती सरह मानिनेछ र पट्टा दिने व्यक्तिको पट्टा लिने व्यक्ति माथि ऋण दावी सरह मानिने व्यवस्था रहेको देखिन्छ । यसमा किस्ताबन्दीमा भुक्तानी लिने दिने नगरी एक मुष्ठ रकम लिएर सम्झौता गरिएको छ । वित्तिय पट्टा आर्थिक रूपले सशर्त विक्री हो भन्ने उक्त कानूनी व्यवस्थाबाट देखिन्छ । पुनरावेदकले सशर्त रूपमा डिष्ट्रिब्यूटरलाई मेसिन आपूर्ति गरेको छन् । आयकर ऐनको दफा ३२ र मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन, २०५२ को दफा ६ र १७(५क) ले किस्ताबन्दीमा लिएको वस्तुलाई त विक्री मानेको छ र ह्यास खर्च कट्टी र मूल्य अभिवृद्धीकर कट्टी गर्ने सुविधा वस्तुलिनेलाई दिएको छ भने यसमा पुनरावेदकले सम्पूर्ण रकम प्राप्त गरेको छ, मेसिन प्रयोग कर्तालाई हस्तान्तरण गरेको छ र मेशिन फिर्ता हुने अवस्था छैन भने सशर्त विक्री होइन भन्न मिल्ने देखिएन ।

12. २०६८ बैशाखको तिर्नुपर्ने कर भन्दा बढी दाखिला गरेको रकम रु ५००,०००।- लाई २०६८ आषाढ महिनाको कर विवरणको क्रेडिट तर्फ राखी क्रेडिट दावी गरेकोले नपाउने क्रेडिट दावी गरेको रकम कर निर्धारण गरेको देखिन्छ । यसमा करदाताले तिरेको कर रकम तिर्नु पर्ने कर रकम भन्दा बढी भएमा सरकारले करदातालाई फिर्ता दिनु पर्ने हिसावमा अर्थात क्रेडिट कै रूपमा रहेको हुन्छ । सोही रकम करदाताले कर विवरणको क्रेडिटबाट दावी गर्नुभनेको सरकारले फिर्ता दिनुपर्ने अर्थात क्रेडिट रकममा थप हुनु हो । पुनरावेदक करदाताले दाखिला गरेको रकम रु. ५००,०००।- क्रेडिट रहेकै अवस्थामा पुनः सोही रकम क्रेडिट दावी गर्नु भनेको नपाउने क्रेडिट दावी गरेकोले भएको कर निर्धारण र सो सँग सम्बन्धित निर्णय मिलेकै देखिन्छ ।
13. मूल्य अभिवृद्धीकरमा दर्ता नभएको विदेशी कम्पनी एसियन पेण्टस् इण्डियालाई रोयल्टी भुक्तानी गरेको रकममा मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन २०५२ को दफा ८(२) अनुसार रु. १४,२१,५२६।- कर दाखिला नगरेको भनी कर निर्धारण गरेको देखिन्छ । यसमा पुनरावेदक करदाताले रोयल्टी बौद्धिक सम्पत्ति हो, सेवा होइन । बौद्धिक सम्पत्तिमा मू.अ.कर लाग्दैन भनी जिकिर लिएको पाइन्छ । मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन अनुसार बस्तु र सेवा दुवैमा कर लाग्ने देखिन्छ । मू.अ.कर ऐन, २०५२ को दफा २ को (च) मा रहेको परिभाषा हेर्दा सेवा भन्नाले बस्तु बाहेकको जुनसुकै कुरालाई बुझाउँछ भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ । यस अनुसार मू.अ.कर प्रयोजनका लागि रोयल्टी पनि सेवा हुने देखियो । पुनरावेदक करदाताले एसियन पेण्टसका उत्पादनहरु विक्री गरे वापत रोयल्टी एसियन पेण्टस इण्डियालाई भुक्तानी गरेको देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धीकर ऐन २०५२ को दफा ८(२) मा नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्दा भुक्तानी गरेको कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका बखत कर निर्धारण र असूल गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था अनुसार दाखिला नगरेकोले कर निर्धारण भएको देखिदा अन्यथा भन्न मिल्ने ।
14. न्यू वि. आर. इण्डरप्राइजेज र शुभम पेन्टस प्रा.लि. लाई विक्री गरेको रकम क्रमशः रु २४५,३३५।- र ७५९७४२।- Mismatch Report अनुसार घटि देखाएको भनि उक्त फरक रकमलाई आय कायम गरी कर निर्धारण गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा पुनरावेदक करदाताले इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट विक्री गर्न स्वीकृत लिएर विजक जारी गर्ने गरेको र फरक देखिएको रकम कुन विजकको छुटेको हो नखुलाएको भन्ने जिकर लिई डिलरहरुबाट प्राप्त व्यालेन्स कन्फरमेसन र सो आ.व. को डिलरहरुको खरिद खाताको फोटोकपि समेत पेश गरेको मिति २०७२।०१।२० मा प्रत्यर्थी कार्यालयमा पेश गरेको जवाफमा उल्लेख भएको देखिन्छ । विक्री गर्ने करदाताको विजक एवं विक्री खाता हिसावबाट कारोवार फरक देखिएको नभई खरिदकर्ता करदाताले आय विवरणको अनुसूचि-१३ मा खरिद रकम फरक उल्लेख गरेको कारणले मात्र कारोवार रकम फरक परेको भन्ने देखिन आयो । विक्री गर्ने करदाताले आफ्नो विक्री रकम घटि नदेखाएको अवस्थामा विक्री रकम घटी गरेको भनी आयमा थप गरि जारी गरेको कर निर्धारण आदेश र सो सँग सम्बन्धित निर्णय पर्चा सा

विवरणको अनुसूचि-१३ मा खरिद रकम फरक उल्लेख गरेको कारणले मात्र कारोबार रकम फरक परेको भन्ने देखिन आयो । विक्री गर्ने करदाताले आफ्नो विक्री रकम घटि नदेखाएको अवस्थामा विक्री रकम घटी गरेको भनी आयमा थप गरि जारी गरेको कर निर्धारण आदेश र सो संग सम्बन्धित निर्णय पर्चा सो हदसम्म मिलेको देखिएन ।

15. अतः स्थायी लेखा नं. ३००००६०६५ भएका पुनरावेदक करदाता एशियन पेन्ट्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०६७।०६८ को मूल्य अभिवृद्धिकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको मिति २०७२।१।३१ को निर्णयमा वि. आर इन्टरप्राइजेज र सुभम पेन्ट्स प्रा.लि. सँगको कारोबार फरक परेको भनी कर निर्धारण गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ । अन्य सदर हुने ठहर्छ । अरुमा तपशिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा लेखिए अनुसार पुनरावेदक करदाता एशियन पेन्ट्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०६७।०६८ को मूल्य अभिवृद्धिकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको मिति २०७२।१।३१ को निर्णयमा वि. आर इन्टरप्राइजेज र सुभम पेन्ट्स प्रा.लि. सँगको कारोबार फरक परेको भनी कर निर्धारण गरेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म उल्टी हुने ठहरेकोले थप दस्तुर र व्याजको रकम यकिन गरी पुनरावेदकलाई कानूनले तोकेको अवधि भित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा तिर्नुपर्ने कर रकममा मिलान गरिदिनु
..... १

प्रस्तुत मुद्दाको फैसला भएको सूचना बिशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु२

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी, सुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु..... ३

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा हामीहरु सहमत छौं ।

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

तिल प्रसाद श्रेष्ठ
(अध्यक्ष)

इतिसम्बत २०७५ साल वैशाख २३ गते रोज १ शुभम.....